

комплексних пересадочних вузлів на станціях міської залізниці та лініях метрополітену; розвантаження міської вуличної мережі від транзитних транспортних потоків через створення системи обхідних магістралей.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року. К.: Київська міська державна адміністрація, 2017. 144 с.
2. Офіційний сайт КП «Київський метрополітен» – itz@metro.kiev.ua.
3. Сайт Офіційного порталу Києва – www.kyivcity.gov.ua.
4. Генеральний план м. Києва. Основні положення / Департамент містобудування та архітектури КМДА, КО «Інститут генерального плану м. Києва». К., 2015. 103 с.

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Корчинська Ж. М.

Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

zhanna.korchynska@uzhnu.edu.ua

Відповідно до статистичних даних Головного управління статистики у Закарпатській області чисельність наявного населення Закарпатської області станом на 1 січня 2022 року становила 1 244 476 осіб, постійного населення – 1 241 643 осіб [1]. Це становило майже 3% від чисельності населення України. Середня щільність населення Закарпаття вища, ніж по Україні (97,4 осіб/км²) [1].

Найбільшими за чисельністю населення станом на 1 січня 2022 року були новостворені у 2020 році Хустський (265,8 тис. осіб), Ужгородський (255 тис. осіб) та Мукачівський (251,1 тис. осіб) райони. Найменшою кількістю населення відзначився гірський Рахівський район (82 тис. осіб) [1].

В Закарпатській області завжди значно переважало сільське населення. Станом на 1 січня 2022 року воно складало 783,4 тис. осіб (63%), в порівнянні міське населення – 458,2 тис. осіб (37%) [1]. За

даними 30 років (1991-2021 рр.) в області спостерігається зменшення міського населення (на 77,6 тис. осіб або 14,5%), але збільшення сільського (на 47,6 тис. осіб, 6%) [1, 2, 3].

В Закарпатській області переважають жінки – 644 559 осіб (52%) станом на 1 січня 2022 року, чоловіків – 597 084 осіб (48 %) [1].

За досліджуваний період найбільша чисельність населення Закарпатської області спостерігалася в 1994 році і становила 1 млн 288,1 тис. осіб. Далі спостерігалася тенденція різкого скорочення чисельності населення з 1995 до 2008 року до 1242,6 тис. осіб на 3,7%. Головною причиною була погіршення соціально-економічної ситуації в області і країні загалом. За період з 2008-2014 рр. населення поступово зростало до 1259,9 тис. осіб (1,4%) в основному за рахунок збільшення народжуваності і природного приросту населення відповідно. В останні ж роки – з 2014 року чисельність населення Закарпатської області постійно зменшується. Це пов'язано з погіршенням ситуації в Україні, війною, пошуком кращих заробітків за кордоном, особливо в сусідніх країнах, які є членами ЄС: Чехії, Угорщині, Словаччині та інші [1, 2, 3, 4].

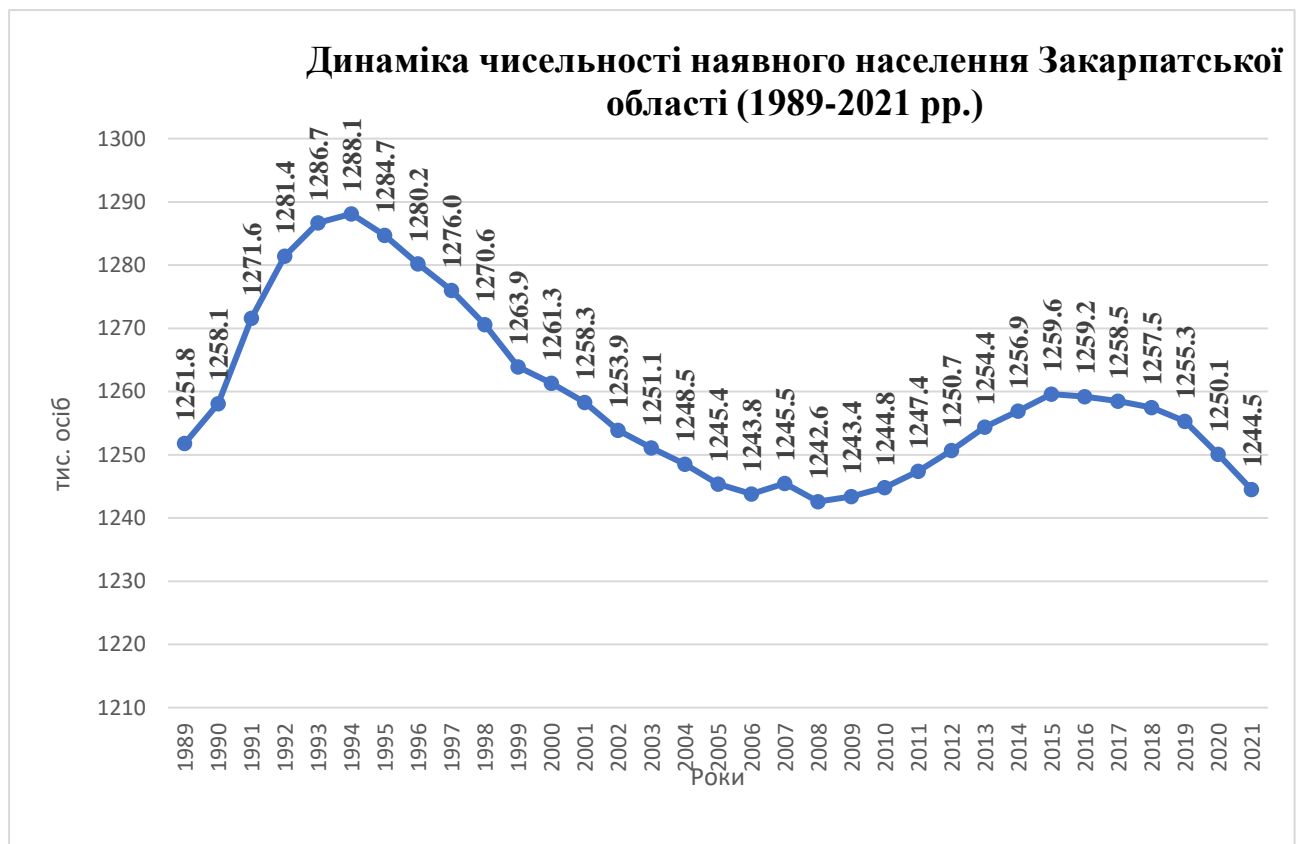

Рис. 1. Динаміка чисельності наявного населення Закарпатської області за період 1989-2021 рр. (побудовано за даними [1, 2, 3, 4])

Довгі роки Закарпатська область виділялася додатним природним приростом населення серед інших областей України, що було пов'язано з високою народжуваністю. З 1991 по 1998 років спостерігалася тенденція поступового скорочення природного приросту населення (ППН). Від'ємними показники ППН були в 1999, 2001 – 2004 рр. Криза і нестабільність у соціально-економічній сфері призвели до природного скорочення населення Закарпаття. Державна демографічна політика фінансово стимулювала підвищення народжуваності в області. Починаючи з 2006 - 2016 роки спостерігається покращення демографічної ситуації – природний приріст додатний. Але станом на 1 січня 2018 року вперше в Закарпатській області після 11-ти років додатного спостерігається від'ємний природний приріст населення -525 осіб [1, 2, 3, 4]. З 2018 року – різке зменшення ППН області, яке досягло найгірших показників за досліджуваний період. Це спричинено різким скороченням народжуваності в області в останні роки. Якщо ще в 2014 році народжуваність в області складала 18 377 осіб, то в 2021 році – тільки 12 631 ос. (на 5,7 тис. осіб за 7 років). Головними причинами цього є фінансова відповідальність виховувати 2 і більше дітей, а також міграція трудових ресурсів (в т.ч. жінок) з метою кращого заробітку закордоном збільшення дітородного віку, пріоритет кар'єри серед жінок, тощо. Смертність населення з 2015 року навпаки зростала в області. Смертність населення в області у 2014 році становила 14 808 осіб, а у 2021 році – 18 448 осіб (зросла на 3,6 тис. осіб за 7 років) [1, 2, 4].

Якщо розглянути усі потоки міграції населення Закарпатської області, то з 1995 по 2017 роки в області спостерігалось негативне сальдо міграції. Виділяється 2018 рік, коли цей показник був додатним. Останні ж роки негативна тенденція від'ємного сальдо міграцій посилюється. Щодо міждержавної (зовнішньої) міграції, то в Закарпатській області вона в усі роки досліджуваного періоду була від'ємною (еміграція переважала імміграцію) [1, 2, 3, 4]. Причинами є географічні фактори (географічне положення – область межує з 4 країнами ЄС, переважання гірського рельєфу, малоземелля, паводки та інші стихійні лиха), але основними завжди були економічні причини (низькі зарплати в області, безробіття і більші заробітки закордоном, безвіз), зараз ще додалися військові. Найбільшою трагедією є виїзд

трудоу ресурсів, що в майбутньому посилить процеси “старіння нації” в області, зменшення народжуваності і відповідно скорочення населення. Катастрофою для населення Закарпатської області може виявитися виїзд закордон цілих сімей в останній 2022 рік.

Рис. 2. Динаміка природного приросту населення Закарпатської області за 1991-2021 рр. (побудовано за даними [1, 2, 3, 4]).

Отже, після здобуття незалежності в Україні чисельність Закарпатської області скоротилося на 27 тис. осіб. З 2015 року спостерігається зменшення народжуваності і збільшення смертності населення в області. З 2017 року – різке скорочення природного приросту населення. А також від’ємне сальдо міграції. Всі ці чинники в комплексі свідчать про посилення депопуляції та негативну демографічну ситуацію в Закарпатській області, яка у зв’язку з війною погіршується.

Список використаних джерел

1. Головне управління статистики у Закарпатській області : Статистичний щорічник Закарпаття за 2021 рік / за редакцією Г.Д. Гриник. Ужгород, 2021. С. 29-52.
2. Головне управління статистики у Закарпатській області : Статистичні щорічники Закарпаття за 2003-2020 рр. / за редакцією за редакцією І.В. Ільтьо, Г.Д. Гриник. Ужгород.
3. Дані головного управління статистики у Закарпатській області за 1991-2002 роки.
4. Головне управління статистики у Закарпатській області. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/dem/index.html>.

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ І ТУРИЗМУ ТНПУ: СИНЕРГІЇ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНОЦЕНТРИЗМУ ТА НОВАЦІЇ ПРОСТОРОВОЇ АНАЛІТИКИ

*Кузишин А.В., Поплавська І.В., Задворний С.І., Флінта Н.І.,
Царик П.Л., Пушкар Б.Т.*

*Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна
kafgeoukrityrizm@gmail.com*

Початок кожного чергового десятиліття функціонування освітньо-наукового структурного підрозділу закладу вищої освіти є можливістю підвести підсумки та означити нові вектори для його розвитку. Кафедра географії України і туризму (в різні роки кафедра мала різні найменування: кафедра географії України, кафедра географії України, краєзнавства і туризму) є прикладом прогресуючого розвитку та вміння поєднувати ідейні традиції з викликами сучасного освітнього та наукового простору нашої держави. Досить потужний перелік джерел в нашому дослідженні свідчить, що оцінка певних етапів діяльності та перегляд векторів подальшого розвитку на кафедрі проводиться перманентно.

На початку Незалежності України виникла гостра потреба у